

Handläggare
Maria Kearsley
Telefon: 0850802651

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2020-09-24

Förslag till reviderad avfallsplan för Stockholm 2021-2024

Svar på remiss.

Förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har utarbetat ett förslag till reviderad avfallsplan för Stockholm 2021–2024. Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling och medborgarservice i samverkan med förvaltningens övriga avdelningar. Avfallsplanen har fyra huvudmål:

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
2. Nedskräpningen i Stockholm ska minska
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan
4. Avfallshanteringen ska vara en självklar del i stadens fysiska planering

För varje mål presenteras en långsiktig vision för 2040 och en redogörelse för hur målen bidrar till de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, samt nationella miljömål. Varje mål bryts ner i delmål för planperioden 2021–2024 med tillhörande åtgärder. Stadsdelsnämnderna berörs främst av mål 1-3, som handlar om att minska avfallsmängder, minska nedskräpning och anpassa avfallshanteringen till människor.

Förvaltningen är positiv till den nya avfallsplanen och dess framåtsyftande blick med att i första hand minska skräpmängder, därefter återanvända, återvinna och i sista hand deponera. Framförallt välkomnar förvaltningen att nedskräpning tillkommit som ett prioriterat område. För att komma tillrätta med nedskräpningen krävs en samordning mellan förvaltningen och andra berörda förvaltningar och bolag. Dessutom behöver verksamheter och medarbetare ha kunskap om avfallsplanen samt om stadens miljöprogram och klimathandlingsplan med intentioner

om att minska avfallsmängder för att uppnå målen om en hållbar stad.

Bakgrund

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har remitterat förslag till reviderad avfallsplan för Stockholm 2021–2024 till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder samt till berörda myndigheter och organisationer. Sista dag att inkomma med svar är den 11 september. Förvaltningen har beviljats förlängd svarstid till den 30 september. Förslaget till biläggs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling och medborgarservice i samverkan med förvaltningens övriga avdelningar.

Ärendet

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar allt avfall i kommunen. Avfallsplanen ska redovisa mål och åtgärder som kommunen planerar för att minska avfallsmängder och farligt avfall på lång sikt. Avfallsnämnden ansvarar för framtagandet av avfallsplanen.

Avfallsplanens syfte är att fungera som en strategi för stadens och andra aktörers arbete inom avfallsområdet. Det kan exempelvis vara vid planering av nya bostadsområden, tillsyn av miljöfarlig verksamhet samt hur invånare och verksamheter ska hantera sitt avfall. Planen innehåller mål och åtgärder för det avfall som kommunen har rådighet över genom sina verksamheter. Planen ska bidra till en positiv utveckling för boende och verksamma samt för miljön i staden.

Stockholm är en av de snabbast växande regionerna i Europa. Vi lever längre och fler barn föds samtidigt som fler väljer att flytta till Stockholm. År 2025 förväntas Stockholms stad ha drygt en miljon invånare. I takt med att antalet invånare ökar förväntas även avfallsmängderna öka. Detta ställer krav på en långsiktig avfallsplanering som innefattar både hushållens och verksamheternas avfall i form av matavfall, restavfall, grovavfall, farligt avfall och förpackningar. En stor utmaning för att åstadkomma en hållbar avfallshantering är att minska avfallsmängderna och att åstadkomma en lättillgänglig, miljöanpassad och kostnadseffektiv avfallshantering med en bra arbetsmiljö.

Avfallsplanens mål

Avfallsplanen har fyra huvudmål med tillhörande delmål. För varje mål presenteras en långsiktig vision för 2040 och en redogörelse för hur målen bidrar till de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, samt nationella miljömål. Målen kopplas även till andra handlingsplaner i staden som *Stockholms stads miljöprogram 2020–2023* och *klimatehandlingsplan 2020–2023*. Varje mål bryts ner i delmål för planperioden 2021–2024 med tillhörande åtgärder.

Stadsdelsnämnderna berörs främst av mål 1-3, som handlar om att minska avfallsmängder, minska nedskräpning och anpassa avfallshanteringen till människor.

Avfallsplanens fyra huvudmål presenteras kortfattat nedan:

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

Staden behöver vara en föregångare i arbetet med att minska avfallsmängderna. I första hand behöver resurshushållningen öka och uppkomsten av avfall minska (se bild på avfallstrappan). Är det inte möjligt ska avfallet återanvändas och som sista utväg ska det deponeras.

Bild på avfallstrappan hämtad från avfallsplanen

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling och medborgarservice

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Växel 08-508 01 000
Fax
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

2. Nedskräpningen i Stockholm ska minska

Målet syftar till att minska nedskräpningen i staden genom ökad tillgänglighet på skräpkorgar och effektivare städning. Även ökade kommunikationsinsatser är viktiga för att uppnå målet.

3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan

Målet syftar till att öka kunskap och motivation kring hållbar avfallshantering samt göra avfallslämning och sortering tillgängligt för alla invånare oavsett boendetyper eller särskilda behov.

Från den 1 januari 2019 började nya producentansvarsförordningar för förpackningar och returpapper gälla. Förordningarna innebär att producenterna får ett ännu tydligare ansvar och huvudinriktningen ska vara att bostadsnära insamling genomförs, från 60 procent av bostadsfastigheterna 2021 och från 100 procent av dessa 2025. Det innebär att återvinning av förpackningar och returpapper till insamlingsystemet ska möjliggöras enkelt och avgiftsfritt. Fastighetsägare kommer därmed ha en skyldighet att underlätta insamling av förpackningar och returpapper. Denna förändring förväntas medföra att mer förpackningsmaterial och returpapper sorteras och avsikten är att kommande tillståndspliktiga insamlingsystem ska bli mer lättillgängliga för invånarna.

4. Avfallshanteringen ska vara en självklar del i stadens fysiska planering

Målet syftar till att avfallsfrågorna ska komma in i ett tidigt skede i planeringen för att hitta utrymme för en resurseffektiv avfallshantering.

Uppföljning

SVOA ansvarar för den övergripande uppföljningen av avfallsplanen. Under varje delmål listas åtgärder och ansvariga aktörer. Det framgår även vilka nyckeltal som ska följas upp och några av delmålen följs upp i stadens integrerade ledningssystem (ILS) och redovisas även i Miljöbarometern på stadens hemsida. För de delar där SVOA inte har rådighet, utan andra förvaltningar och bolag är ansvariga, är det viktigt att delmålen arbetas in i respektive verksamhetsplan och följs upp i verksamhetsberättelserna.

Synpunkter och förslag

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till den nya avfallsplanen och välkomnar att nedskräpning tillkommit som ett prioriterat område i avfallsplanen. Förvaltningen berörs framförallt i de åtgärder som avser stadsmiljöfrågor kopplat till renhållning och att erbjuda park- och grönområden som upplevs som rena, välskötta, trygga och tillgängliga. Förvaltningens samtliga verksamheter, exempelvis förskola och äldreomsorg, berörs av

åtgärder som att minimera matsvinn, engångsartiklar och att öka återbruk samt sortering av matavfall till biologisk behandling.

Avfallsplanen har en tydlig disposition som är lättöverskådlig. Bilagan där samtliga åtgärder är sammanställda utifrån både delmål och ansvarig aktör ger bra överblick.

Förvaltningens utmaningar

I stadsdelsområdet förekommer problem med hushållsavfall och nedskräpning i naturen och intill stadsdelens papperskorgar. Problem har även funnits med stora skräpmängder vid de återvinningsstationer som finns i stadsdelen. Det är positivt att producentansvaret förstärks ytterligare och att fastighetsnära lösningar ökar. Stockholm Vatten och Avfall kommer att utreda och vidareutveckla mobila och fasta insamlingssystem under planperioden vilket förvaltningen ser positivt på. Detta skulle gå i linje med stadens ambitioner med att minska bilberoendet i staden genom att tillgängliggöra insamlingssystemet bostadsnära.

Med nedskräpningen inom stadsdelsområdet följer även problem med skadedjur. För att komma tillrätta med nedskräpningen och skadedjuren krävs en samordning mellan förvaltningen och andra berörda förvaltningar och bolag. Förvaltningen arbetar redan idag på flera olika sätt med att minska nedskräpningen i stadsdelsområdet, bland annat har ett renhållningsprojekt inletts i samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och Järva fastighetsägare. Förvaltningen ser framförallt att det finns ett behov av stöd i arbetssätt som når resultat, kommunikation och styrning av insatser för att få till beteendeförändringar som genererar minskad nedskräpning. Det vore önskvärt med stadsgemensamt kommunikationsmaterial kopplat till arbetet med att minska nedskräpning.

Kopplat till nedskräpning finns även stora problem med tjuvtippar som stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att hantera och som innebär stora kostnader att omhänderta. Förvaltningen har i stadsövergripande nätverk lyft frågan om en önskad samordning centralt samt möjlighet för stadsdelsförvaltningarna att erhålla medel för insatser kopplade till tjuvtippar.

Konsumtionens påverkan och vikten av resurshushållning för att minska skräpmängder framhålls i avfallsplanen. För att bidra till måluppfyllelsen bör förvaltningen ytterligare förbättra sitt arbete inom upphandling och inköp. På förvaltningen finns behov av kompensutveckling samt stöd och vägledning från centrala förvaltningar för att säkerställa att beställare har den relevanta kunskapen om miljökrav och kan agera förebyggande för att minska onödiga inköp.

För att åstadkomma minskade avfallsmängder inom förvaltningens verksamheter finns flera utmaningar. Dels behöver verksamheter och medarbetare ha kunskap om avfallsplanens, miljöprogrammets och klimathandlingsplanens intentioner om att minska avfallsmängder för att uppnå målen om en hållbar stad. Behov finns av en konkret handlingsplan till avfallsplanen som stöd i arbetet.

Ett sätt att bidra till minskade avfallsmängder är, som avfallsplanen framhåller, genom ökat återbruk som exempelvis kan ske via Stocket. Kommunfullmäktige har ett mål om att 5 000 annonser ska publiceras till Stocket årligen för att öka återbruk inom stadens egna verksamheter. Förvaltningen har identifierat att återbruket endast ställer krav på att verksamheter lägger upp annonser men inte på att beställningar av varor görs från Stocket. Förvaltningen välkomnar därför initiativ om ett uppsatt mål för beställning av varor och möbler från Stocket. Informationsinsatser är av stor vikt.

Förvaltningens miljö- och klimathandlingsplan 2020–2023

Förvaltningen har ett pågående arbete med att ta fram en lokal miljö- och klimathandlingsplan 2020–2023. Handlingsplanen kommer att utgå från stadens styrdokument, bland annat avfallsplanen. Handlingsplanen kommer att presentera konkreta aktiviteter och förvaltningen ser att möjlighet finns att ta fram aktiviteter för att bidra till uppfyllelsen av avfallsplanens mål. Förvaltningens miljögrupp bestående av en miljösamordnare och en referensgrupp arbetar för att belysa relevanta miljöfrågor och förankra aktiviteterna i verksamheterna. Förvaltningens miljösamordnare samverkar med miljöförvaltningen och miljösamordnare från övriga stadsdelsförvaltningar i planering av aktiviteter för att fånga upp samverkansmöjligheter. Handlingsplanens aktiviteter ska även inkluderas i verksamhetsplaner för att underlätta genomförande och uppföljning i ILS.

Samverkan

Förvaltningen anser att strukturen för samverkan inom staden är avgörande för avfallsplanens genomförande. Det behöver tydligt framgå vilka nämnder eller bolag som är ansvariga för att prioritera och leda samordning av åtgärder för att effektivisera arbetet och se till att åtgärder genomförs och följs upp. För att lyckas med genomförandet av avfallsplanens högt ställda mål krävs en fungerande samverkan, innovation, inköp, upphandling och strategiska verktyg. Det behöver tydligt framgå vilken roll respektive förvaltning har för att bidra till ökad resurshushållning.

Susanne Leinsköld
stadsdelsdirektör

Åsa Ljusberg
Avdelningschef

Bilagor

1. Förslag till reviderad avfallsplan för Stockholm 2021-2024
2. Sammanställning av åtgärder och ansvariga

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling och medborgarservice

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Växel 08-508 01 000
Fax
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2020-09-07
Åsa Ljusberg, avdelningschef	2020-09-07